

Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 20.4.1989 Sayı : 20145)

Kanun No.
3537

Kabul Tarihi
13.4.1989

MADDE 1. — 3 Mart 1988 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının onaylanması uygun görülmüştür.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE İŞVİÇRE KONFEDERASYONU ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASI ANLAŞMASI

ÖNSÖZ

Türkiye Cumhuriyeti ve İsviçre Konfederasyonu, her biri Âkit Taraf olarak, aralarında ekonomik işbirliğini uluslararası hukuk ve karşılıklı güven esaslarına dayalı olarak güçlendirmek arzusuyla,

Ekonomik kalkınma sürecinde yabancı sermayenin önemli tamamlayıcı bir rol oynadığını, Âkit Tarafların bu rolü belirleme ve yabancı sermayenin hangi şartlarda bu sürece katılacağını tanımlama hakkını kabul ederek,

Yeterli sermaye akışının temini ve sürdürülmesindeki esasın karşılıklı olarak yaratılacak uygun bir yatırım ortamı olduğunu ve yabancı yatırımcıların kaza yetkisine sahip ev sahibi ülkenin hükümlerine ve hukukuna saygı ve münhasıran ev sahibi ülkenin beyan olunan politika ve önceliklerine göre faaliyette bulunmak ve önemli surette ülkenin kalkınmasına katkıda bulunmak için çaba harcamak gerektiğini kabul ederek,

Âkit Taraflardan her birinin kendi ülkesinde sermaye yatırımları için olumlu şartları sağlamak amacı ile;

Teknoloji, sanayileşme ve üretkenlik bakımından her iki Âkit Tarafın vatandaşları ile özel ve kamu şirketleri arasında işbirliğini yoğunlaştırmak arzusu ile,

Her iki Âkit Tarafın ekonomik refahını geliştirmek bakımından vatandaşlar ve şirketler tarafından yapılacak yatırımların korunması ihtiyacını kabul ederek,

aşağıdaki gibi anlaşmışlardır :

Madde 1

İşbu Anlaşmada

a) “Yatırımcı”

(i) Gerçek kişiler, Âkit Tarafların birinin veya diğerinin kanunlarına göre vatandaş sayılan kişiler,

3537

13 . 4 . 1989

(ii) Şirketler, iş ortaklıkları veya diğer teşkilatlar ki her bir Âkit Taraf kanunlarına göre kurulmuş ve bir Âkit Tarafın veya vatandaşlarının dolaylı veya dolaysız olarak çoğunluk menfaati olduğu ortaklıklardır.

b) “Yatırım”, her türlü varlığı ifade eder ve aşağıdakileri ihtiva eder :

- (i) Menkul ve gayri menkul mallar ile ipotek, ihtiyatı haciz, rehin ve sair aynı haklar,
- (ii) Hisse senetleri, sertifikalar veya şirketlerdeki diğer iştirakler,
- (iii) Bir yatırımla ilgili para alacakları ve ekonomik değeri bulunan hakları,
- (iv) Sınai haklar (patent, modeller, endüstri tasarımı, marka, ticarî unvan, menşei bildirim) telif hakları, know-how, pestamaliyeleri,
- v) Kanunî haklar, tabii kaynakların aranması, işlenmesi ve işletilmesi için verilen izinler ile Âkit veya yetkili makamca hukuka uygun olarak verilen diğer tüm hakları.

Madde 2

1) Âkit Taraflardan her biri kendi ülkesinde diğer Âkit Taraf yatırımcılarının yatırımlarını mümkün olduğu kadar teşvik edecek ve bu yatırımlara kendi mevzuatı, kuralları ve kararlarına göre izin verecektir.

2) Âkit taraflardan her biri ülkesinde bir yatırıma izin verince kendi mevzuatına uygun olarak tüm yatırımın işletme, bakım gelişmesi için gerekli olan tüm izin, yetki ve lisans müraaatlarını müsbet bir yaklaşımla inceleyecektir.

Madde 3

1) Âkit Taraflardan her biri diğer Âkit Tarafın yatırımcıları tarafından kendi hukukî mevzuatına göre kendi ülkesi dahilinde yapılan yatırımları himaye edecek makul olmayan veya ayırmacı önlemlerle bu yatırımların yönetim, idame kullanma, istifade, tevsi, satış ve tasfiyesini engellemeyecektir.

2) Âkit Taraflardan her biri kendi ülkesi dahilinde diğer Âkit Tarafın yatırımcıları tarafından yapılan yatırımlara adilane ve eşit muamele edecektir. Bu muamele. Âkit Tarafın kendi yatırımcıları tarafından yapılan yatırımlara veya en ziyade müsaadeye mazhar ülke yatırımcıları tarafından yapılan yatırımlara uygulanan muameleden daha az elverişli olmayacaktır.

3) En ziyade müsaadeye mazhar devlet muamelesi serbest bölge gümrük birliği veya ortak pazar gibi kuruluşlardaki üyelik ve bağımlılık nedeni ile üçüncü ülke yatırımcılarına verilen ayrıcalıklara uygulanmayacaktır.

Madde 4

Ülkesinde diğer Âkit Taraf yatırımcıları tarafından yatırım yapılan Âkit Taraf bu yatırımcılara yatırımlarla ilgili olarak ülkesinden içeri ve dışarı ödemelerin serbestçe transferini temin edecektir; özellikle :

- a) Kâr, temettü ve diğer cari gelirler,
- b) Kredi anlaşmasından doğan ana para ve faiz ödemeleri,
- c) Royalti ödemeleri,

3537

13 . 4 . 1989

- d) İdarî, teknik yardım ve diğer ücretler,
- e) Yatırımın satış veya kısmi veya tüm tasfiye bedelleri.

Madde 5

1) Âkit Taraflar diğer Âkit Taraf yatırımcılarının yatırımlarını kamu yararı amacı ile yapacakları ve ayırım gözetmeyecek şekilde ve yeterli ve etkin tazminatın zamanında ödendiği ve kanuna uygun hareket edildiği haller dışında dolaylı ve doğrudan doğruya kamulaştırmayacak veya devletleştirmeyecek veya benzer önlemlere tabi tutmayacaktır. Tazminat tutarı yatırımcıya gecikmeksizin ödenecek ve serbestçe transfer edilebilecektir.

2) Bir Âkit Tarafın yatırımcıları yatırımlarının diğer Âkit Tarafın ülkesinde savaş, silahlı çatışma, ayaklanma, iç karışıklıklar veya benzeri olaylar yüzünden zarara uğramaları halinde bu Anlaşmanın Madde 3 paragraf 2'sine uygun bir muameleden istifade edeceklerdir.

Madde 6

Bu Anlaşma, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önce bir Âkit Taraf ülkesinde diğer Âkit Taraf yatırımcıları tarafından mevzuata uygun olarak yapılan yatırımlara da uygulanacaktır.

Madde 7

1) Âkit Taraflardan birinin yatırımcılarının yatırımları ticarî olmayan risklere karşı kanunî bir sistem dahilinde sigorta edilmiş ise, bu tür bir sigortanın şartlarına uygun olarak, sigortacının bahse konu yatırımcının haklarına halefiyeti, diğer Âkit Tarafça da tanınacaktır.

2) Sigortacı, yatırımcının sahip olacağı haklar dışında hiçbir hakka sahip olamayacaktır.

3) Bu maddenin uygulanması bakımından bir Âkit Taraf ile bir yatırımcı arasındaki uyumsuzluklar bu Anlaşmanın 8 inci maddesine göre çözümlenecektir.

Madde 8

1) Bu maddeye göre yatırım anlaşmazlığı işbu Anlaşma ile verilen veya yaratılan herhangi bir hakkın veya yükümlülüğün çiğnendiğinin iddia edilmesi ile ortaya çıkan anlaşmazlıkları ifade eder.

2) Bir Âkit Taraf ile diğer Âkit Tarafın yatırımcısı arasında çıkan yatırım anlaşmazlığını çözümlenmek üzere ilgili taraflar arasında görüşmeler yapılacaktır.

3) Bir Âkit Taraf ile diğer Âkit Tarafın yatırımcısı arasında yatırım anlaşmazlığı on iki ay içinde görüşmeler sonunda çözümlenemez ise, anlaşmazlık, yatırımcı yazılı mutabakatını verir ise Devletler ve diğer Devletlerin vatandaşları arasındaki yatırım uyumsuzluklarının çözümü için 18 mart 1965 Vaşington Konvansiyonu ile kurulan Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm merkezine götürülecektir, ancak adı geçen yatırımcının anlaşmazlığı için anlaşmazlığa taraf olan Âkit Tarafın adlî mercilerine müracaat etmiş ve kesin karar alınmamış olması gerekir.

Her iki taraf yukarıda adı geçen Konvansiyonun 36 ncı maddesinde öngörüldüğü gibi Merkezin Genel Sekreterine müracaat ederek usulu başlatabilir. Anlaşmazlığa taraf olan Âkit Taraf bu arada veya kararın infazı sırasında hiç bir şekilde anlaşmazlığın diğer tarafına, vatandaş veya şirket, bu Anlaşmanın 7 nci maddesine göre sigorta akti nedeni ile vaki kısmı veya tüm zarara karşılık tazminat ödendiğini ileri süremez.

3537

13 . 4 . 1989

4) Âkit Taraf ülkesindeki meri kanunlara göre kurulmuş bir şirket, anlaşmazlığın ortaya çıkmasından önce, diğer Âkit Taraf vatandaş veya şirketlerinin kontrolünde ise, o zaman Wasington Konvansiyonu Madde 25 (2) (b) hükümlerine göre diğer ülkenin şirketi addolunur.

5) Yatırım anlaşmazlıklarının tahkim yoluyla çözülmesi Devletler ile başka Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözümlemesine İlişkin Konvansiyonun hükümleri ve “Tahkim Kuralları” çerçevesinde yapılacaktır.

Madde 9

1) Âkit Taraflar arasındaki işbu anlaşmanın yorumu ve uygulanması konusundaki anlaşmazlıklar dolaysız ve anlamlı müzakereler yoluyla çözümlenecektir.

2) Anlaşmazlığın ortaya çıkmasından itibaren on iki ay içinde Âkit Taraflar aralarında bir anlaşmaya varamaz iseler anlaşmazlık Âkit Taraflardan birinin talebi üzerine üç üyeli bir hakem heyetine götürülecektir. Her bir Âkit Taraf birer hakem tayin edecek ve bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi seçeceklerdir.

3) Âkit Taraflardan birinin iki ay içinde hakem tayin etmemiş olması ve diğer Âkit Tarafın bu tayini yapma davetine uymamış olması halinde hakem Âkit Tarafın talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecektir.

4) İki hakemin tayinlerinden itibaren iki ay içinde üçüncü hakemin seçimi konusunda anlaşmaya varamamaları halinde hakem Âkit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecektir.

5) Şayet bu maddenin (3) üncü ve (4) üncü paragraflarına göre Uluslararası Adalet Divanı Başkanının görevini yapmasına mani olunur veya onun Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olması hallerinde tayin, Başkan Yardımcısı tarafından yapılacak, şayet ona da mani olunur veya Âkit Taraflardan birinin vatandaşı ise o zaman tayin Âkit Taraflardan hiçbirinin vatandaşı olmayan Divanın en yaşlı hakimi tarafından yapılacaktır.

6) Âkit Tarafların diğer hükümlerine göre, hakem heyeti usulü tespit edecektir.

7) Hakem heyetinin kararları her iki Âkit Taraf içinde kesin ve bağlayıcıdır.

Madde 10

Her bir Âkit Taraf diğer Âkit Taraf yatırımcılarının yatırımlarına ilişkin olarak taahhütlerini sürekli olarak yerine getireceğini garanti edecektir.

Madde 11

Anlaşma Âkit Taraflar arasında yazılı anlaşma ile her zaman değiştirilebilir. Değişiklikler her bir Âkit Tarafın birbirine değişikliğin yürürlüğe girmesi için dahili gereklerin yerine getirildiğini bildirilmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

Madde 12

1) Bu Anlaşma Âkit Tarafların birbirine uluslararası anlaşmaların tamamlanması ve yürürlüğe girmesi için gerekli anayasal usulün yerine getirildiğini bildirmesinden itibaren otuz gün sonra yürürlüğe girecek ve on yıl yürürlükte kalacaktır. Bu sürenin bitiminden altı ay önce yazılı ihbarda bulunulmazsa Anlaşma aynı hükümlerle iki yıllık süreler halinde sona erdirilene kadar uzatılmış sayılacaktır.

3537

13 . 4 . 1989

2) Bu Anlaşmanın feshi için resmi ihbar vukuunda 1'den 11'e kadar olan maddeler on yıl daha ihbardan önce yapılmış yatırımlar için geçerli olacaktır.

İki nüsha Türkçe; iki nüsha Fransızca ve iki nüsha İngilizce olmak üzere altı nüsha her biri eşit olarak 3 Mart 1988 günü akdedilmiştir. Yorumda ayrılıklar olması halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
Adına

İsviçre Federal Konseyi
Adına

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR
Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
13	75	5 (Olağanüstü)
21	49	419
25	77	164:166,166,167,188:192

I - Gerekçeli 150 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 77 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/454